

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Zprávy

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 50 (1921), No. 1, 45--48

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122282>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1921

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

sin $\varepsilon : \varepsilon$ vyjadruje krátce důležitou okolnost, v poznámce rádně vylouženou. Tvzení páně kritikovo o nechuti autorové je jeho (ovšem nesprávný) výmysl.

Jsou tedy všechny výtky p. kritika — třebas některé jsou nestřídmě přehnány — neoprávněné.

Konečně mi budiž dovolena ještě malá poznámka. Bylo by zajisté zajímavé, kdyby p. L. sám vydal učebnici (třeba jen) vyšší analýse pro techniky, aby ukázal, jak má podobná kniha vypadat, aby byla ve všem bezvadná, správná i srozumitelná; a ovšem aby obsahovala věci technikům potřebné a neobsahovala věci pro ně nepotřebných. Měl k tomu jako pěstitel analýse blíže než ten, kdo se zabývá geometrií. Tím více se takový čin jeho (třebas velmi málo vděčný) mohl očekávat, že bylo přímo povinností p. L. jako učitele techniky, aby za 14 let své činnosti na škole podal svým posluchačům nutnou pomůcku k úspěšnému studiu.

Dr. Jan Vojtěch.

Zprávy.

Vypsání ceny Studničkovy.

V r. 1920. bude udělena Jednotou čes. mat. a fysiků cena Studničkova (Kč 500.—) za nejlepší zpracování tematu:

»Budtež podrobně oceněny Šimerkovy zásluhy, jež si získal svou činností o teorii čísel, zvláště o teorii forem kvadratických.«

Lhůta k podání spisu do 31. prosince 1921.

Šestý mezinárodní sjezd matematiků, jenž byl ohlášen v minulém ročníku našeho Časopisu, konal se ve dnech 22.—28. září t. r. ve Strasburku, v místnostech tamější university. V zahajovací schůzi, konané 22. září dopol., zvoleni: za čestného předsedu senior francouzských matematiků, C. Jordan, který přes svých 82 let se sjezdu velmi činně účastnil; za předsedu E. Picard; za generálního tajemníka G. Koenigs. Práce sjezdová byla organisována stejně jako na dřívějších kongresech, obsahujíc jednak hlavní přednášky (conferences) vynikajících matematiků o větších oborech vědy, jednak zprávy (communications) podrobnější a jednjící zpravidla o tematech omezených, přednášené v některé ze čtyř ustavených sekcí (I. sekce: aritmetika, algebra a analýse; II. sekce: geometrie; III. sekce: mat. aplikovaná; IV. sekce: otázky filos., pedagogické a j.). Přednášky konali:

Larmor: Questions in physical indetermination.

Dickson: Relations between the Theory of numbers and other branches of Mathematics.

de la Vallée-Poussin: Sur les fonctions à variation bornée et les questions qui s'y rattachent. •

Volterra: Sur l'enseignement de la Physique, Mathématique et de quelques points d'analyse.

Nörlund: Sur les équations aux différences finies.

Zpráv předložených v jednotlivých sekcích bylo: v první 33, ve druhé 12, ve třetí 23, ve čtvrté 10.

Vedle vlastní vědecké práce konány exkurse (do ústavů universitních, museí, katedrál, rýnských přístavů a j.) a výlety (do okolí města, po skončení sjezdu na alsaská bojiště). O společenskou stránku, důležitou pro seznamování a styk členů, bylo hojně postaráno; členové kongresu byli uvítáni na večírcích a recepčních organizačním výborem, alsaským místodržitelem (»commissaire général de la République«), jenž mimo to pozval delegáty vlád a korporací na snídání, obcí štrasburskou a spolkem »Société des amis de l'Université«; mimo to byli členové kongresu pozváni na slavnostní schůzi místního spolku »Société des sciences, d'agriculture et arts du Bas-Rhin«, pořádanou na počest kongresu a spojenou s koncertem; konečně v poslední den trvání kongresu pořádal organizační výbor banket na rozloučenou.

Účast na kongresu nebyla ovšem taková jako na sjezdech dřívějších; proti počtu 574 členů na V. sjezdu konaném 1912 v Cambridgi, přihlásilo se ke sjezdu ve Strasburku necelých 200 členů. Ale příčiny toho jsou jasné a uváží-li se dobře, shledá se, že tento počet je v daných poměrech zcela uspokojivý. Značný podíl na snížení počtu účastníků mělo to, že Němci (spolu s Maďary a Bulhary) a Rusové (s výjimkou Rusů žijících v cizině) nebyli pozváni na kongres. Účastníků těchto národností na sjezdu cambridgském bylo 118 (Němců z Německa samotných 53), takže přesně vzato je třeba s počtem členů kongresu VI. srovnávat počet $574 - 118 = 456$; snížení tohoto počtu na udanou míru lze pak velmi snadno vysvětliti obtížemi v cestování a nákladností cesty, jakož i neustálenými dosud poměry politickými.

Vědecký úspěch sjezdu je nepopíratelný; přesně bude možno jej oceniti, až budou uveřejněny podrobné zprávy kongresové.

Proti dřívějším sjezdům měl ovšem kongres tentokrát velmi vyslovený ráz politický; hold vítězné Francii a radost z osvobození Alsaska a Lotrinska projevovaly se při všech příležitostech a dodávaly schůzi zahajovací a závěrečné, jakož i schůzkám společenským ráz manifestační.

Příští sjezd matematiků má se konati v r. 1924 v Novém Yorku.

Účast českých matematiků byla značná (11 členů) a byla umožněna štědrostí ministerstva školství a nár. osvěty. Čeští matematikové

litovali, že nemohl býti při prvním samostatném kroku na poli mezinárodních styků jejich vůdcem prof. M. Lerch, jak bylo původně určeno; bohužel nemohl prof. Lerch zúčastniti se pro nepředvídanou překážku sjezdu, na němž měl zastupovati vládu naší republiky a kde by přítomnost našeho předního matematika byla jistě nad jiné bývala vítána. Čeští matematikové účastnili se značnou měrou prací kongresových, přednesli pět zpráv (v sekci I. Rádl, v sekci II. Sobotka, Hostinský a Bydžovský, v sekci III. Hostinský) a obnovili a navázali hojně styků. Zvláště srdečný byl styk s matematiky štrasburské university, naší nejbližší spřátelené vysoké školy na západě. Zájem, který jevíli o naše poměry vědecké, studijní i jiné veřejné, zdá se býti zárukou, že ve vzájemných stycích bude pokračováno, jistě na prospěch naší vědy.

Na sjezdu daly se zastupovati: ministerstvo škol, a nár. osvěty (del. Bydžovský) a »Jednota českých matem. a fysiků« (del. Sobotka).

Za zmínku stojí, že spolek německých matematiků »Deutsche Mathematiker-Vereinigung«, protestuje prohlášením uveřejněným v jeho »Jahresbericht« (sv. 29., seš. 1.—6.) proti tomu, že nebylo dbáno usnesení V. sjezdu, podle něhož příští kongres (určený na r. 1916, což v protestu není uvedeno) měl se konati ve Stockholmu; rovněž protestuje proti tomu, že »vyloučením matematiků středních států a volbou místa shromáždění byla porušena mezinárodnost kongresu.«*)

Současně se sjezdem konala se schůze mezinárodní »Union mathématique«, k níž někteří národové již přistoupili, vytvořivše (jak stanovy předpisují) svoje »Comité national«. Ze schůze, jíž se zúčastnili jako hosté také zástupci ostatních národů, vyšla výzva k dalšímu přistupování; není pochybnosti, že toto vyzvání bude míti značný účinek. Zvláště doufáme, že také čeští matematikové co nejdříve utvoří svůj »národní výbor«, jímž přistoupí k mezinárodní vědecké organizaci.

B.

Mathematický ústav university v Strasburku.

Seznam přednášek v roce 1920—21.

Mimo úvodní přednášky z matematiky, racionální mechaniky a astronomie, jež jsou určeny pro posluchače prvních tří ročníků, konají se tyto přednášky pro pokročilé:

1. běh 1920—21 (od 1. listopadu do 21. února):

Bauer: Theorie kvant. Konstituce atomů (3 přednášky týdně).

Fréchet: Záčátky počtu pravděpodobnosti (2). — Základní pojmy o integrálních rovnicích (1).

*) Ostatně se se li němečtí matematikové v době, kdy se konal sjezd, v Nauheimu na shromáždění něm. přírodopvců a lékařů.

2. běh 1921 (od 1. března do 20. června):

Bauer: Statistické aplikace nauky o kvantech (3).

Fréchet: Aplikace počtu pravděpodobnosti (1). — Funkce čar (2).

Villat: Výzkumy o pohybu tuhého tělesa ve viskosní kapalině (2).

Pérès: Transformace ploch, jež lze jedny ve druhé převést deformací (2).

Valiron: Dirichletovy řady a řady faktoriální (2).

Mimo to sejdou se profesori se studenty nejméně jednou měsíčně k matematickým koloquiím (třetí úterý v měsíci o 8 $\frac{1}{2}$ hod. večerní). **H.**
